

УДК 141

В. Старосілець

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя (Україна)

ТЕХНОГЕННА ЦИВІЛІЗАЦІЯ

V. Starosilets

TECHNOGENIC CIVILIZATION

Техногенна цивілізація – це тип цивілізації, заснований на постійній зміні природи і суспільства, що використовує нові наукові досягнення у виробництві.

Техногенна цивілізація є досить пізнім продуктом людської історії. З епохи Ренесансу закладається культурна матриця техногенної цивілізації, яка починає свій власний розвиток в XVII ст.. Вона проходить три стадії: спочатку - предіндустріальну, потім - індустріальну і нарешті - постіндустріальну. Найважливішою основою її життєдіяльності стає, перш за все, розвиток техніки, технології, в першу чергу, за рахунок генерації та впровадження у виробництво нових наукових знань. Так виникає тип розвитку, заснований на прискоренні змін природного і соціального середовища, предметного світу, в якому живе людина.

Ідея перетворення світу і підпорядкування людиною природи була домінантою в культурі техногенної цивілізації на всіх етапах її історії, аж до нашого часу. Цінності техногенної культури задають принципово інший вектор людській активності. Перетворююча діяльність розглядається тут як головне призначення людини. Активне ставлення людини до природи поширюється потім на сферу соціальних відносин, які також починають розглядатися в якості особливих соціальних об'єктів, призначених для цілеспрямованої зміни. У техногенної цивілізації виникає особливий тип автономії особистості: людина може змінювати свої корпоративні зв'язки, вона жорстко до них не прив'язана. Може і здатна будувати свої відносини з іншими занурюючись в різні соціальні спільноти, а часто і в різні культурні традиції. Трансформації подібного роду призводять до активних змін соціальних зв'язків людей. У техногенної цивілізації науково-технічний прогрес постійно змінює типи спілкування, форми комунікації людей, типи особистості і спосіб життя. В результаті виникає чітко виражена спрямованість прогресу з орієнтацією на майбутнє.

З розумінням діяльності і призначення людини тісно пов'язаний другий важливий аспект ціннісних орієнтацій, який характерний для культури техногенного світу - розуміння природи. Природа постає як упорядковане, закономірно влаштоване «поле», в якому людина, як розумна істота, що пізнала закони природи, здатна здійснити свою владу над зовнішніми процесами і об'єктами, поставити їх під свій контроль навіть коли вони носять характер природної стихії. Діяльність розцінюється як засіб, що забезпечує владу людини і панування над зовнішніми обставинами, які людина покликана підпорядкувати собі. Людина повинна з раба природних і суспільних обставин перетворитися в їх господаря, а сам процес цього перетворення розуміється як оволодіння силами природи і силами соціального розвитку. Змінюючи не тільки природне, але і соціальне середовище, людина реалізує своє призначення творця, перетворювача світу.

Техногенна цивілізація виявилася дуже динамічною, рухливою, і, в той же час, дуже агресивною: вона придушує, підкоряє, перевертає. Така активна взаємодія техногенної цивілізації і традиційних суспільств є зіткненням, яке призводить до загибелі останніх, до знищення багатьох культурних традицій.

Література

1. URL:<https://studfile.net/preview/7123537/page:3/>